

חזון והגשמה
הרצליה
 אגף שאיפ"ה
 היח' לאיכות הסביבה

חסקיה

ניוזלטר
 נובמבר 2020

חדשות סביבה וקיימות הרצליה

אני
 הרצליינית

כיום אני
 מתנדבת

יחס
 המקומיים
 לסביבתם

קהילה
 של אנשים

אכפתיות
 לטבע

לגלות
 פינות טבע

רק לדעת
 איך
 להתבונן

מיזם של
 חוגי טבע

קיימות

ספירת
 הציפורים
 הגדולה

גיליון
 המוקדש
 לאנשי העיר

אהבה
 לסביבה

עשייה
 קהילתית

יוצאים
 לחורשה

יער
 מאכל

פרוייקט
 קהילתי

גן ירוק

שלומית ליפשיץ

שלומית ליפשיץ בת 67, נשואה
פלוס שלוש, חמישה נכדים
(ועוד 1 בדרך)

תחומי פעילות:

ועדה לאיכות הסביבה העירונית,
מתנדבות פארק הרצליה, המרכז
לטיפול ציפורי בר, "ותיקים בסביבה".

ציפורים כמו המיינה והדררה. לכן, הפרויקט פתאום קיבל
ערך הרבה מעבר למה שחשבנו בהתחלה. פרופסור אסף
שוורץ מהטכניון פרסם מחקר שהשתמש גם בתוצאות
הספירה שלנו, וזמן קצר לאחר מכן, רשות הטבע והגנים
פרסמה תקנה חדשה לגבי המיינות הפולשות.

בשנים האחרונות הפכתי "מתנדבת סדרתית". אני
מתנדבת בקבוצה בשם "מצילים את אפולוניה", וב-2016
התחלתי להתנדב במסגרת 'ותיקים בסביבה' בין היתר
בחורשת האקליפטוסים, ביער המאכל וכשהתנדבות
העיקרית היא בתל מיכל.

אני פעילה במסגרת מתנדבי פארק הרצליה. במשך
תקופה די ארוכה הדרכתי צפרות בפארק, וכיום אני
ושאר המתנדבות מתכנסות, יושבות ומדברות בבית קינן
ועושות בפארק פעילויות הקשורות לטבע וציפורים עוד
לפני שבנו את הפארק עשינו ימי שיא בשלולית החורף
עם תלמידים. הפארק הזה מדהים, פינה עצומה של טבע
באמצע העיר.

הרצליה בשבילי:

אני הרצליינית מ'94, ואז לא הרגשתי קשורה לעיר בכלל,
רק גרתי פה. מאז שהתחלתי עם הפעילויות של העשייה
וההתנדבות עם קבוצת 'ותיקים בסביבה' הרגשתי שייכת,
שבעצם זו העיר שלי, שזה משהו נחמד להרגיש.

מסר לקוראים:

"לקוראים היותר מבוגרים- תלכו להתנדב. אני לא
מחדשת אבל באמת, להשתתף בעשייה קהילתית,
להתנדב במשהו שאוהבים עם קבוצת אנשים זה משהו
נפלא וכנון. אני מסכימה עם כל הקלישאות שיש על
התנדבות!"

הסיפור שלי:

נולדתי בקיבוץ כפר הנשיא, ליד ראש פינה. אהבתי טבע
עוד מהילדות. את הידע הגדול שלי בתחום התחלתי
לצבור כשהייתי מורה חיילת בבית ספר שדה מעגן מיכאל.
עבדתי בקיבוץ במשק ילדים וב-1994 עברתי עם משפחתי
להרצליה.

הייתי רכזת ביוטופים בחברה להגנת הטבע במשך 8 שנים.
בלי לשים לב, התקרבותי מאוד לנושא הטבע העירוני.

לאחר מכן, התחלתי לעבוד במרכז הבינלאומי לחקר נדידת
הציפורים והכרתי את התחום לעומק. כתבתי את התוכנית
החינוכית והעברתי שיעורים לתלמידים בגיל החטיבה.
הבחנתי שיש פער בין תוכן השיעור לידיעת התלמידים
שאפילו לא הכירו את הציפורים שיש להם בחצר. לכן,

בשנת 2003 הקמתי את יוזמת "המרכז לטיפול ציפורי
בר בחצר" ביחד עם דורון להב, יוזמה שאני מקדמת עד
היום. רצינו להתייחס לציפורי הבר, ובכלל לטבע שבעיר,

כמשהו בעל ערך. ב-2006 התחלנו עם "ספירת הציפורים
הגדולה" כדי לאסוף מידע על מצב הציפורים בארץ וגם
להגיע לקהל הרחב. יזמתי המון השתלמויות, ובאמת לפני

7 שנים משרד החינוך הכניס את נושא חקר הציפורים
כתוכנית בחירה למורים וגננות. אני מאמינה במיזם הזה,
הוא הדרך להכניס את הטבע שוב למערכת.

במקביל לטיפול נושא הציפורים החלטתי ללמוד תואר
שני. ב-2007 למדתי לימודי סביבה בסמינר הקיבוצים
וב-2012 בבית ספר פורטר. כתבתי מחקר על השפעת

מיזם ספירת הציפורים על התלמידים, ממנו למדתי
שהתלמידים שדיווחו על ציפורים בעצמם שיפרו את הידע
ואת האכפתיות לטבע באופן מובהק.

בנוסף, הסתבר שספירות הציפורים היו כמעט הסקר
ארוך הטווח היחיד בו היה אפשר לעקוב אחרי פלישת מיני

**ארדית ביטמן בת 43,
נשואה פלוס שניים**

תחומי פעילות:

מורה לחינוך סביבתי, מטפלת בגינון,
"תרמיל ירוק" - חוגי טבע וטיול עירוני

שכתבתי, "טיולים קטנים בעיר גדולה", יש הסברים נפרדים להורים ולילדים בכל אחת מהפעילויות. לדעתי יש לילדים כל כך הרבה סקרנות ואסור לפגוע בה - רק לדעת איך להתבונן בהם ולפעמים לתת הכוונה קטנה. אני מנסה לשמור על ספונטניות במפגשים ולא להיות תקועה במחשבה ש"עכשיו צריך ללמוד", או שיש הספק מסוים לכל שיעור. חשוב לי לתת כבוד לילד, לצרכים שלו, ומעל הכול לקשר שבין הילד להורים.

כיף לי לראות את השינוי שמתחולל בילדים לאחר כמה מפגשים. ילדים שבהתחלה הלכו בחשש ואיטיות מתחילים לרוץ על דעת עצמם. הם נהיים יותר נינוחים ומחוברים לטבע, ואפילו משתפים את חבריהם לכיתה בבעלי חיים שראו במפגשים בהתלהבות גדולה."

הרצניה השבילי:

אני הרצליינית כבר 10 שנים. לקראת הריאיון חשבתי מה הרווחתי מהשיטוטים הרבים שלי בעיר, והבנתי שזו הדרך שלי להכיר את הרצליה באמת. גם היום אני ממשיכה לגלות פינות טבע שלא הכרתי לפני, להן יש חשיבות רבה בשבילי ובשביל המשפחות איתן אני עובדת.

נסר לקוראים:

תמצאו פינה בטבע ותאהבו אותה. מקום אחד, אפילו במרפסת, ותתמקדו בכל מה שקורה מולכם. להורים לילדים צעירים: הטמעת אהבה לסביבה בילדים צעירים היא אחת המתנות הגדולות ביותר שאפשר לתת לילד שלכם, דרכה הוא גם ילמד לאהוב ולהכיר את עצמו.

הסיפור שלי:

גדלתי ברמת השרון ובכל שישי-שבת נסעתי לבקר את סבא וסבתא במושב. ביחד טיילנו בין עצי הערבה ונהנינו מהמרחבים הירוקים. כשהייתי חוזרת שוב לעיר הרגשתי את הדילוג הזה בין האזור הבנוי לירוק, מה שבא לידי ביטוי לאורך השנים בעשייה שלי. למשל, במגמת אומנות בתיכון יצרתי רק עם חומרים מהטבע במקום קנבס וצבעי שמן. עשיתי תואר ראשון בסוציולוגיה ואנתרופולוגיה ויצאתי לטיול הגדול במרכז ודרום אמריקה. כשהתבוננתי על יחס המקומיים לסביבתם הטבעית הייתי מרותקת, וזה היה הרגע בו הבנתי שאני לא מסוגלת להתעלם מהקשר בין האדם לאדמה. סוף סוף הצלחתי לתת שם להרגשה שלי כלפי הסביבה.

חזרתי לארץ והתחלתי להעביר חוגי טבע בגני ילדים, וכשצברתי ביטחון הרחבתי את הפעילות שלי לחוגים וסדנאות טבע אחר הצהריים. במקביל הדרכת השתלמויות טבע לגננות ונתתי להן כלים בעזרתם יוכלו לצאת עם הילדים מהגן לסביבה הטבעית.

בשנת 2012 למדתי סיוע וטיפול באמצעות גינון בסמינר הקיבוצים. הגינה תמיד עשתה לי תחושה טובה ורציתי ללמוד איך להעביר את התחושה הזו לאנשים אחרים. הקמתי את הגינה הטיפולית הראשונה בהרצליה במרכז מטר"ה ביחד עם מנהלת המקום, מה שהיה מאוד מרגש. כיום אני מתנדבת בגינות הקהילתיות בעיר וממשיכה לטפל בגינון ולהעביר השתלמויות, כשהפעילות העיקרית היא ב"תרמיל ירוק". זה מיזם של חוגי טבע וטיולים עירוניים בו ילדים והורים מתנסים בחוויות שונות כמו מסיק זיתים, זריעה ושתייה ועוד.

אני תמיד מתעסקת בשאלה "איך כדאי לתווך את הסביבה לילדים? ואולי בכלל לא צריך להתערב?". לדוגמה בספר

גלי דינצי, בת 44
תחומי פעילות:
גננת בגן "פלג" הרצליה

לסביבה הביתה. כשהם מטיילים בחוץ הם יודעים לזהות סוגי ציפורים, ובחרים לאסוף פסולת ולנקות אחריהם. בתקופת הקורונה קיבלתי המון תמונות מהורים שבאו לחורשה שלנו עם הילדים, והם לא מאמינים כמה כיף זה לראות את הילדים שלהם משחקים בטבע יש מאין. אלה סוג החוויות שילדים לא תמיד חווים בגן שלדעתי חשובות מאוד. חשוב לצאת החוצה ולהכיר דברים ואנשים חדשים. למשל, הגן שלנו נמצא בקשר עם בית 'הורים בשם "בית השלום" מזה תשע שנים, כשהילדים והדיירים חוגגים חגים יחדיו. הילדים שרים ורוקדים, מביאים להם מתנות קטנות ומשמחים אותם מאוד. השנה התחלנו פרויקט מיוחד בגן: מעבר לכלים רב פעמיים. נושא החד פעמי עלה למודעות בארץ בתקופה האחרונה והתחלתי לראות פרסומים על השאלת כלים רב פעמיים. כשהתבקשתי לבחור פרויקט קהילתי כחלק מההשתלמות של שנה שעברה החלטתי שאני גם הייתי רוצה להשתתף בהשאלת כלים. רכשנו כלים מהתקציב שפעם היה מיועד לרכישת חד פעמי. בהתחלה, ההשאלה הייתה מיועדת רק לקהילת ההורים והגננות שלנו, אבל הפרויקט התפרסם מפה לאוזן בפייסבוק וכיום פונים אלינו הורים מאזורים שונים בעיר. בגן שלנו כולם מגויסים לפרויקט אז המעבר היה חלק יחסית, ואני מאוד שמחה שעשינו אותו.

הרצליה בשבילי:

עיר שמבינה שהחיבור לטבע מתחיל מגיל צעיר ויש לעודד אותו.

מסר לקוראים:

הטבע יכול לעשות רק טוב לנו ולילדים. צאו החוצה, גלו דברים חדשים ותיהנו מהסביבה.

הסיפור שלי:

אני גננת כבר עשרים ושתיים שנים, מתוכן בתשע השנים האחרונות אני עובדת בגן "פלג" שהוא גן משולב עם צוות גדול.

האמת שהעניין שלי בתחום הקיימות התחיל רק ב-2014. השתתפתי בהשתלמות הקיימות "הגן הסביבתי העתידי" (ההשתלמות היא חלק מתהליך ההסמכה לגן ירוק) וגיליתי שאני מאוד אוהבת את הנושא. לפני כן העיסוק שלי בסביבה הסתכם בגינה שתמיד הייתה לי בגן.

לאחר ההשתלמות, הגן שלנו הוסמך כ"גן ירוק" והיום הוא כבר עומד להפוך ל"גן ירוק מתמיד" לאחר שתי שנות השתלמות גן בחורש (המיועדת לגננות מתקדמות). התו "גן ירוק" בעצם נותן אישור לפעילות שלנו למען השמירה על הסביבה בגן והנחלת ידע וערכי סביבה אצל הילדים.

מאז ההשתלמות אנחנו יוצאים לחורשה שליד הגן פעם בשבוע ושוהים בה יום שלם. סדר היום שלנו שם מסודר מאוד: מגיעים, מסדרים את המחצלת, שרים שירי בוקר ואחר כך הילדים מקבלים משימה לימודית הקשורה לדברים שנמצאים בחורשה. לדוגמה, איסוף אצטרובלים שבעזרתם לומדים הילדים ספירה והשוואת כמויות. הם יוצרים יצירות, מצייירים, מטפסים על עצים וחוקרים את החיות שבחורשה.

הילדים מחכים ליום הזה בקוצר רוח, ואני ממש יכולה להרגיש את ההשפעה החיובית שלו עליהם. יש לי ילד שחוה קושי רב ביציאה הראשונה. ביציאה השנייה אמו הצטרפה אלינו, ומאז כל יום בחורשה הוא חוויה ענקית בשבילו. כיף לי לראות אותו פורח ומבין שהוא מסוגל למרות הקושי.

הורים מספרים לי איך הילדים מביאים את האהבה

טל קרידי הלה, בן 13

תחומי פעילות:

תלמיד בחטיבת "הנדסאים"
והנהלת WeNature

קבוצות של תלמידים שרוצים להיות פעילים בתחום הסביבה. התלמידים יפעלו בצוותים כדי לחשוב על פתרונות לבעיות שונות כמו זיהום האוויר וזיהום הפלסטיק. חילקנו את התוכנית לסמינרים ומטלות שבועיות, יצרנו פלטפורמה דיגיטלית דרכה הילדים יתקשרו ועכשו אנחנו סוף סוף מתכוונים להשיק אותה.

בגלל שהקבוצה פועלת בלי קשר לבתי הספר שלנו אנחנו תמיד צריכים למצוא דרכים לשילוב הפעילות ביחד עם הלימודים. הפרויקט מספיק חשוב לכולנו כי מעבר לכך שיש לו חשיבות סביבתית גם כיף ומעניין לנו לעבוד עליו. לאורך הזמן צברנו מלא ניסיון בביצוע פרויקטים והבנו איך אפשר לדרבן אנשים להיות מעורבים יותר בסביבה ובקהילה.

הרציה שהייתי:

אני מרגיש שבעקבות "We Nature" והקשר עם ארגונים שונים אני מכיר את העיר הרבה יותר טוב. יש לי היום מסירות לעיר, אני מרגיש שנהייתי יותר פעיל ואכפת לי יותר.

מסר לקוראים:

פשוט לפעול. אנחנו לא היחידים שמנסים להנגיש את נושא הסביבה באמצעות טכנולוגיה, ואני חושב שגם אנחנו הילדים יכולים לעשות שינוי ולהקדיש לזה הרבה מהזמן שלנו. אני גם חושב שכדאי לתת לתלמידים יותר פעילויות קבוצתיות שקשורות לסביבה, כשלכל קבוצה יהיה נושא מחקר שהיא תבחר.

הסיפור שלי:

בסוף כיתה ה' כמה חברים שלי ואני סיימנו את תוכנית רובוטיקה של FLL (First Lego League) בבית הספר "יוחנני". רצינו להמשיך להוביל פרויקטים טכנולוגיים אבל לא ידענו באיזה תחום. נושא איכות הסביבה היה הרבה בחדשות בתקופה ההיא, ויום אחד הבנתי מה הפרויקט הזה יהיה: מיזם סביבתי דיגיטלי שמאגד ילדים כדי לתרום לסביבה. בתחילת כיתה ו' הצטרפו אלינו עוד כמה ילדים ונהיינו קבוצה של שבעה בשם "We Nature".

התחלקנו לשלושה צוותים: מחקר, פיתוח ואסטרטגיה. היינו נפגשים פעם בשבוע אחרי בית ספר ומציבים לנו מטרות. הבנו שכדאי לנו לשתף פעולה עם גופים שונים כדי להגיע לקהל גדול, ובמקביל להמשיך לחקור את נושא המשבר הסביבתי. פנינו לעמותת "צלול" הפועלת לשמירה על הים והחופים, לעיריית הרצליה ותלמידים מבתי ספר נוספים.

הפעילות הראשונה הייתה בט"ו בשבט, כשערכנו מכירת שתילים ב"יוחנני". אחרי שמצאנו משתלה שהסכימה לתרום לנו שתילים הקמנו דוכנים למכירת שתילים ולהסברה על מצב האקלים. לאחר המכירה תרמנו את כל הכסף לעמותת "צלול", וגם הקמנו גינה אקולוגית בבית הספר.

בקיץ שעבר עבדנו על הפרויקט השני שלנו שנקרא "כולם בשביל הים והים בשביל כולם". בנינו אפליקציה שמראה איפה בהרצליה מתקיימות פעולות ניקיון חופים וערכנו הפנינג בגן בן שפר. הצבנו שם עמדות מציאות וירטואלית (VR) והעברנו הרצאות בנושא. ההפנינג היה בעצם אבטיפוס שלימד אותנו איך לתכנן אירועים ופרויקטים. לבסוף, יצרנו את "התוכנית הירוקה". התוכנית תאגד